

TOEVLUCHT

THEMA:
Geraakt

De Vergeten Lijst 2025:
**ZIE DE MENS
ACHTER
DE NOOD**

Abuk Mawien Deng:
**'JULLIE HULP RAAKT
MIJN HART DIEP'**

Zij laten zich raken:

- **KEES VAN EKRIS**
- **ALMATINE LEENE**
- **EGBERT MODDERMAN**

'Mijn kinderen en ik hielden
ons vast aan een zeiltje
en haalden de overkant,
maar mijn man verdronk.
Nu hebben we niets meer,
maar ik vertrouw op God.
Ik weet dat Hij
voor ons zal zorgen.'

Mariam (45) uit Katogota

GEEN PLAATS IN HET VLUCHTELINGENKAMP

Meer dan 60.000 Congolezen slaan op de vlucht naar Burundi als M23 milities hun opmars maken richting Oost-Congo. Baby's, zwangere vrouwen en ouderen riskeren hun leven door de kolkende grensrivier Ruzizi over te steken. Kleine kinderen worden door hun ouders in plastic gewikkeld om de overkant te halen. Maar veel mensen verdrinken, de rivier is te sterk. Wie wel de overkant haalt, komt terecht in een stadion dat fungeert als vluchtelingenkamp. Helaas is het kamp overvol en moeten veel mensen op de tribune slapen. Er is gebrek aan alles. ZOA geeft de vluchtelingen dekens, matrassen, jerrycans voor water en zeep. 🇷🇺

6	ZOA Wereldwijd
8	Thema
12	De Vergeten Lijst 2025
13	Collecte
14	Reportage: 'SYRIËRS ZIJN VEERKRACHTIG EN VASTBERADEN'
17	5 vragen aan Yasmijn de Boer in Myanmar: 'Verschrikkelijk die aardbeving, wat een verwoesting'
18	Nieuws
20	Nalaten
21	Kom in actie
22	Interview
26	Interview Frontdominee Serhii Burlaka: 'Er is een wonder nodig voor Oekraïne'
28	Duurzaamheid
30	Bid je mee?
31	Kidspagina

ZOA Wereldwijd

De taal van liefde spreken

Thema

GERAAKT EN VERGETEN

De Vergeten Lijst 2025

Collecte

Jolanda Dekker: 'Liever één straatje dan helemaal niet'

Reportage:

Vera Djabali: 'SYRIËRS ZIJN VEERKRACHTIG EN VASTBERADEN'

5 vragen aan

Yasmijn de Boer in Myanmar: 'Verschrikkelijk die aardbeving, wat een verwoesting'

Nieuws

Nalaten

Leo Koppelaar laat na aan ZOA

Kom in actie

Interview

Kunstenaar Egbert Modderman:

'WE ZIJN NIET PERFECT, WE ZIJN KWETSBAAR'

Interview

Frontdominee Serhii Burlaka: 'Er is een wonder nodig voor Oekraïne'

Duurzaamheid

'Samen zetten we onze schouders eronder'

Bid je mee?

Kidspagina

Meet & Greet met Zoë

Portretten

19 Kwishatse Mema in Congo

25 Nohaa Al Ahmad in Syrië

29 Abuk Mawien Deng in Zuid-Sudan

Toevlucht

Chris Lukkien • Algemeen Directeur ZOA

Je hebt het vast al opgemerkt: ons magazine is in een nieuw jasje gestoken en heeft een nieuwe naam gekregen: **ToeVLUCHT**.

ZOA biedt (nood)hulp aan mensen op de vlucht in crisisgebieden. Heel praktisch met bijvoorbeeld onderdak, schoon drinkwater en voedsel. Tegelijk verwijst de naam naar de kern van ons werk: mensen toevlucht ofwel steun bieden, hoop en perspectief op een betere toekomst. Dit doen we geïnspireerd door Gods Woord, bijvoorbeeld Psalm 46.

Ik moest hieraan denken tijdens mijn laatste werkbezoek aan Ethiopië. Samen met medewerkers uit ons team in dat land bezocht ik een middelbare school in de stad Adigrat, waar ontheemden hun toevlucht hadden genomen. Elk klaslokaal zal vol met mensen, per lokaal soms wel acht gezinnen, hun 'privéruimtes' afgescheiden met doeken. Buiten was er één plek om water te halen; de sanitaire voorzieningen waren totaal onvoldoende. Mensonterende omstandigheden zoals ik die al een tijd niet meer had gezien. Ik merkte dat het me raakte.

Wat is het dan mooi als je kunt helpen! ZOA helpt in Agridat met tijdelijke onderkomens en de renovatie van de school. Zo krijgen deze mensen een menswaardiger bestaan én kunnen kinderen weer naar school.

Op zoveel plekken in de wereld leven mensen onder erbarmelijke omstandigheden. Ze lijken steeds vaker vergeten te worden. Denk aan landen als Myanmar, Burundi en Zuid-Sudan. Myanmar was recent door de aardbeving even in het nieuws, maar daarvoor was er nauwelijks aandacht. Daarom brengen wij deze vergeten crises onder jouw aandacht. Dankzij jouw steun kunnen wij mensen op de vlucht een toevlucht bieden, geven we hen hulp én hoop.

OP DE KAART

tekst: ANNEKE BOLT beeld: ZOA, LIEUWE SIEBE DE JONG, ALYCKE DE HAAN-SLOMP

Op de vlucht raak je meestal alles kwijt: je huis en soms je familie. In een ander land ben je misschien veilig, maar spreek je vaak de taal niet. De Geest spreekt alle talen, zo vieren we met Pinksteren. In die Geest van liefde willen we naast mensen staan en een helpende hand bieden.

DE TAAI VAN LIEFDE SPREKEN

UGANDA

MENTALE ZORG

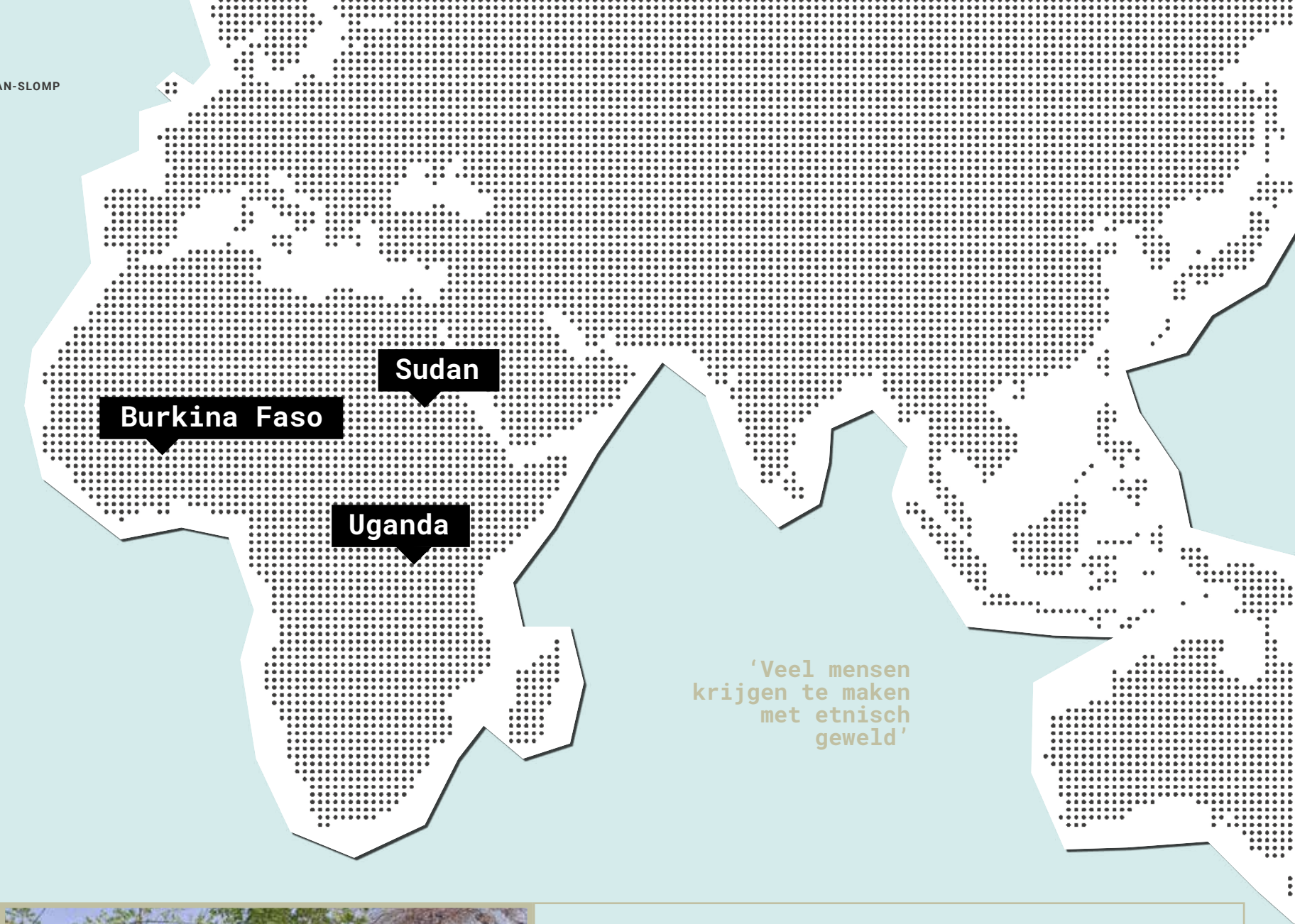
Elke dag komen zo’n 80 tot 100 mensen aan in het opvangcentrum in Palabek, Uganda. Ze zijn op de vlucht voor tribale conflicten in Zuid-Sudan en dragen vaak ernstige trauma’s met zich mee. ZOA helpt ze met hygiënekits en mentale zorg. Maar er is een uitdaging: de taal. De nieuwkomers spreken minstens zes talen: Nuer, Dinka, Arabisch, Lutugu, Acholi en Engels. Gelukkig spreekt de counselor Engels en vrijwilligers helpen met vertalen. Daardoor kunnen we nog beter náást mensen gaan staan en hen een steuntje in de rug geven.

SUDAN

WE ZIJN ER VOOR ÁLLE SUDANEZEN

Het is inmiddels meer dan twee jaar geleden dat in Sudan een burgeroorlog uitbrak tussen het nationale leger en rivaliserende milities. Sindsdien zijn meer dan 12 miljoen mensen gevlucht, waarvan 8,8 miljoen in eigen land. Veel mensen krijgen te maken met etnisch geweld. Door de geschiedenis van Sudan kan de spanning tussen verschillende volken en culturen flink oplopen. Wij zijn er voor álle Sudanezen op de vlucht voor geweld. Miljoenen ontheemden zijn neergestreken in het oosten van het land, waar ZOA noodhulp biedt in de vorm van schoon drinkwater, voedsel, onderdak en hygiënepakketten.

BURKINA FASO

LEVENSSREDDENDE HULP

Je hoort er vrijwel nooit iets over, maar de nood in Burkina Faso is enorm. In het Afrikaanse land – waar naast het Frans meer dan 100 talen en dialecten worden gesproken – zijn meer dan 2 miljoen mensen op de vlucht geslagen voor geweld, ontvoeringen en plunderingen van gewapende groepen. De situatie in dit land verergert door klimaatverandering: de verwoestijning van landbouwgrond. ZOA werkt samen met andere organisaties om hulp te bieden, waaronder voedsel, water, hygiëne en medische zorg. Dat is hard nodig, want veel mensen lijden aan ondervoeding, vooral kinderen onder de vijf. Naast acute noodhulp bieden we herstel: bijvoorbeeld door het geven van geiten en het aanleren van vaardigheden, waarmee mensen weer een inkomen kunnen verdienen.

ZOA presenteert de Vergeten Lijst 2025: vijf mensonterende crises die weinig aandacht krijgen in de Nederlandse media. Het is dan ook vaak heel moeilijk om bewogen te blijven, maar ... hoe kunnen we ons toch laten raken? We vragen het aan de theologen Kees van Ekris en Almatine Leene. Ook zoomen we in op de 'vergeten landen' Zuid-Sudan, Burundi en Myanmar.

Geraakt en vergeten:

Wie ziet de mens achter de nood?

Het is niet zo dat we niet bewogen zijn. Maar we krijgen bijna een overkill aan prikkels en impulsen, waardoor we ons emotionele, innerlijke leven afschermen voor crisis en nood. Dat kan ertoe leiden dat we het leed elders kleiner maken en ons alleen richten op onze omgeving. Of dat we verlamd raken en ons helemaal afsluiten", zegt

Kees van Ekris, theoloog en predikant, bekend van de podcast *Eerst dit* en *Moderne profeten*. Nog meer emotionele prikkels zijn dan ook niet zinvol, meent Kees, zoals het zien van filmpjes met 'zielige mensen'. Wat dan wel?

STERKE OVERTUIGING

Kees moet onder andere denken aan Christian de Chergé, één van de 'moderne profeten' uit de podcastserie. Als priester zette Christian zich in voor Algerijnen en toen hij tegenover gewapende milities stond, vluchtte hij niet weg. Omdat hij trouw bleef aan zijn overtuiging. "Als je bouwt aan een structurele

overtuiging van hoe je wilt leven, hoe je wilt bidden, wat je met je tijd doet en waaraan je je geld geeft, dan is dat een sterke stabiele kracht in je leven. Een overtuiging die op de bodem van je bestaan ligt. Als dat niet zo is, dan ligt er onder jouw impulsen een leegte en lift je mee op de tendensen van onze tijd. Als dan een crisis uit beeld raakt, raakt ook je medemens in nood uit beeld."

Bouwen aan zo'n stabiele basis doe je door te putten uit de bronnen van het christelijk geloof, geeft Kees aan. "Jezus appelleert in Mattheüs 25 aan plekken waar nood is én waar Hijzelf is. Probeer je leven zo in te richten dat je een sensor krijgt voor waar Christus is en waar Hij een appèl op doet. De vraag is: wil jij zijn op die plekken waar Christus is? ZOA heeft in dat spoor niet alleen een diaconale, maar ook een ontregelende stem, die zegt: 'Wij zijn op de plekken waar Christus is. En wij bieden je de mogelijkheid om juist daar te helpen. Help je mee?'"

ONTROERING

"Daar komt nog een belangrijk aspect bij", vervolgt Kees. "ZOA laat ons kennismaken met mensen die in diepe nood verkeren. Wat kunnen zij ons vertellen in

tekst: MONIQUE BOOM beeld: ZOA, LIEUWE SIEBE DE JONG, AHKHEE CHEL

'Geraakt zijn door leed gaat verder dan je emotie'

Congolese vluchtelingen in Burundi

tijden van crisis? Soms hebben we zelf verlieservaringen. Wat kunnen wij leren van mensen die daar alles van afweten? Dan hoeft ik niet met een morele tevredenheid iets te geven, maar stel ik me beschikbaar, omdat ik iets zie in een ander die me met hem of haar verbindt. Bijvoorbeeld een moeder in een vluchtelingenkamp, die iets overeenkomt van geloof en gezinsleven. Dat is schoonheid. Die ontroering helpt mij veel meer.”

ZUID-SUDAN

Eén van die moeders is **Angelina Adel** (40), moeder van zeven kinderen in Zuid-Sudan. Op haar achtentwintigste emigreerde ze met haar gezin vanuit Zuid-Sudan naar Sudan, omdat er weinig mogelijkheden waren om in hun levensonderhoud te voorzien. Maar... in Sudan brak in 2023 een oorlog uit. Paramilitairen gingen in hun dorp van huis tot huis en moordden en plunderden. Er ontstond veel chaos. Het was de laatste keer dat Angelina haar man zag. Hij is hoogstwaarschijnlijk omgebracht, net als Angelina's zus die in haar huis werd vermoord. Angelina vluchtte met haar kinderen terug naar Zuid-Sudan. Daar is de situatie dramatisch, miljoenen mensen hebben honger. “Als ik geluk heb, kan ik mijn gesprokkelde hout verkopen voor 40 cent. Daarvan kan ik een kopje meel kopen, dat ik met zout en water voor mijn gezin bereid. Als dat niet lukt, eten we bladeren van de bomen.”

Zuid-Sudan is één van de landen op de Vergeten Lijst (pagina 12). Het land kampt met een enorme toestroom vluchtelingen uit buurland Sudan. Ook zijn er geregeld overstromingen door hevige regenval of er is juist droogte. Het voedseltekort is enorm en conflicten stapelen zich op. Een burgeroorlog dreigt zelfs! ZOA laat de meest kwetsbaren niet alleen en biedt met partnerorganisaties noodhulp als voedsel en schoon drinkwater.

BURUNDI

Op nummer één van de Vergeten Lijst staat Burundi. Een prachtig land met glooiende heuvels, maar het lieflijke staat in schril contrast met de armoede en etnische en politieke spanningen. Die maken een duurzame

Daw Min Htun
verloor haar
oudste dochter en
moeder, toen hun
flat instortte bij
de aardbeving in
Myanmar.

ontwikkeling in Burundi moeilijk. Ruim 66 procent van de meer dan 13 miljoen inwoners leeft onder de armoedegrens. Er is veel ondervoeding, gebrek aan onderwijs en medische zorg. ZOA is vooral actief op het gebied van wederopbouw, maar verleent nu ook noodhulp. Door de recente uitbarsting van geweld in Congo zoeken inmiddels meer dan 60.000 Congolezen hun heil in Burundi (zie ook pagina 2).

Tatya Mariam uit Katogota (Democratische Republiek Congo) vluchtte ook met haar gezin naar Burundi. “De kogels vlogen ons om de oren”, vertelt ze. “Samen met onze vijf kinderen staken we de Ruzizi-rivier over en hielden ons vast aan een zeiltje. Mijn man was op een andere plek en verdronk, het is een gevaarlijke rivier.” Mariam is een dappere vrouw. Ondanks haar eigen angst en wanhoop heeft ze zich onderweg ontfemd over vijftien kinderen, die hun ouders in

‘Als ik
geen geluk
heb, eten
we blaadjes
van de
bomen’

De volledige
Vergeten Lijst
lees je op pagina
12, inclusief
toelichting.

alle tumult zijn verloren. Berooid kwamen ze aan in Burundi, waar ze werden opgevangen in een vluchtelingenkamp. Hoe houdt Mariam hoop? “Ik heb niets, maar ik vertrouw op God. Ik weet dat Hijzelf voor ons zal zorgen.”

MYANMAR

Myanmar staat ook op de Vergeten Lijst. Eind maart vond hier weliswaar een hevige aardbeving plaats met duizenden doden, waardoor het land volop in het nieuws kwam (zie ook pagina 17), maar daarvoor bleef het oorverdovend stil in de media. Terwijl heel veel geweld, een grote economische crisis en cyclonen ervoor zorgen dat miljoenen mensen in Myanmar bijna niets hebben om te overleven. Als één van de weinige hulporganisaties heeft ZOA toegang tot het gebied dat het zwaarst getroffen is door de crises: Rakhine. Deze regio is door het leger volledig geïsoleerd en wordt gebombardeerd. Alle handelsroutes zijn afgesloten en er dreigt een hongersnood. **Paul Roelofsen**,

landendirecteur van ZOA in Myanmar vertelt: “Onze collega's kunnen de regio niet in of uit. Ons team kan van binnenuit hulp verlenen. Dat is de enige manier waarop dat mogelijk is! Ondanks gebrek aan alles gaan zij door. Door de aanwezigheid van ZOA voelen de Myanmarezen zich minder in de steek gelaten.”

IMPACT

Zoveel leed... hoe kunnen we bewogen blijven? Die vraag stellen we ook aan theoloog en predikant **Almatine Leene**. Zij heeft een tijdje in Zuid-Afrika gewoond

en werd elke dag geconfronteerd met het leed in krottenwijken. “Dat overweldigde me enorm. Leed roept geen fijne gevoelens op en we hebben dan de neiging snel onze oogkleppen voor te doen. Ik heb moeten leren om juist die ene persoon te zien die je ontmoet en hem of haar menswaardig te behandelen.”

Almatine benadrukt dat het ook helpt als je beseft welke impact je kunt maken én dat je het samen doet. “De hoop mag telkens zijn dat wat jij bijdraagt het verschil kan maken, zoals de vrouw van de farao, die buiten de kaders trad om Mozes in het biezenmandje te redden. Betrokkenheid van de Drie-eenheid geeft bovendien vertrouwen dat wat we doen, mogelijk is. De Vader heeft alles in Zijn hand, het werk hangt dus niet volledig van ons af. De Zoon gaat ons voor. Wat Hij deed, volgen we na. En de Heilige Geest leidt ons bij het maken van de juiste keuzes. Hij geeft ons inzicht en onderscheidingsvermogen. Ten slotte, we beseffen niet genoeg hoe goed we het in Nederland hebben. Als we onze krachten bundelen, in gebed en financieel, kunnen we veel bereiken”, bepleit Almatine. 🙏

HELP MEE

Kwetsbare mensen in
nood in ‘vergeten
crises’ laten we
niet in de steek!
Help jij mee?
Ga dan naar
zoa.nl/vergetenlijst

We lezen dagelijks over noden in Gaza of Oekraïne, maar over de meeste crisisgebieden waar ZOA werkt lees, hoor of zie je (te) weinig. Daarom maakt ZOA ieder jaar een unieke lijst van humanitaire rampen die nauwelijks aandacht krijgen in de Nederlandse media: De Vergeten Lijst.

TOP 5 VAN DE VERGETEN LIJST 2025

- 1. Burundi
- 2. Burkina Faso
- 3. Myanmar
- 4. Zuid-Sudan
- 5. DR Congo

Jemen en Ethiopië vielen net buiten deze top vijf, maar ook in deze landen lijden miljoenen mensen onder conflict, ontheemding en ondervoeding.

UITGELICHT

★

ontheemding, armoede, spanning in de regio

Voor 60% van de noden zijn geen fondsen beschikbaar.

De helft van de bevolking heeft onvoldoende te eten.

Meer dan 60.000 Congoleze vluchtelingen sinds begin 2025.

★

BURKINA FASO

conflict, terrorisme, armoede, klimaatverandering

Voor twee derde van de noodhulp (68%) is geen geld beschikbaar.

10.000 scholen zijn gesloten.

Meer dan 2 miljoen mensen zijn ontheemd.

★

MYANMAR

conflict (burgeroorlog), klimaatverandering (cyclonen), ontheemding, armoede en zeer recent een aardbeving

81% tekort aan fondsen voor humanitaire hulp.

18,6 miljoen mensen hebben humanitaire hulp nodig.

4,5 miljoen mensen zijn op de vlucht.

★

ZUID-SUDAN

gewapend conflict, ontheemding, armoede, hongersnood, overstromingen

Fondsentekort om de noden te kunnen lenigen: 30%.

9,3 miljoen mensen zijn slachtoffer van een crisis.

6,3 miljoen mensen zijn op de vlucht.

★

DR CONGO

conflict, ontheemding, armoede, klimaatverandering, spanningen in het oosten van DR Congo

Voor twee derde van de noodhulp is er geen geld (64%).

7 miljoen ontheemden (totaal 8 miljoen mensen op de vlucht)

25,4 miljoen mensen hebben humanitaire hulp nodig, waarvan 15 miljoen kinderen.

NIET OP DE LIJST
Veruit de meeste aandacht was er vorig jaar voor de oorlog en de gevolgen daarvan in Gaza. Sudan en Syrië zijn van de lijst verdwenen, omdat hiervoor meer aandacht was door actuele ontwikkelingen in 2024.

VERANTWOORDING
• De Vergeten Lijst is samengesteld op basis van meetgegevens over kalenderjaar 2024.
• Cijfers over de noden en fondsen op basis van gegevens van VN-organisaties (OCHA, Unicef, UNHCR, WFP, ACAPS) in 2024. De enorme bezuiniging op USAID door de regering Trump begin 2025 is hierin nog niet verwerkt.
• Media-aandacht gemeten met Meltwater Mediamonitoring in de online beschikbare edities van Nederlandstalige nieuwsmedia.

12

COLLECTEORGANISATOR

tekst: MONIQUE BOOM beeld: ELISABETH ISMAÏL

JOLANDA DEKKER:
'DIE HELE BASALE DINGEN GUN IK IEDEREEN'

Jolanda Dekker (41) is collecteorganisator in Gorinchem, met drie wijkhoofden en circa vijftig collectanten. Ze is enorm gedreven om het werk van ZOA te steunen. "Ik zeg altijd: liever één straatje, dan helemaal niet. Iedere euro telt!"

"Juist door met de collecte bezig te zijn, word ik me er weer van bewust hoe goed ik het zelf heb. Ik kan mijn kinderen eten geven en heb een dak boven mijn hoofd. Die hele basale dingen gun ik iedereen. Je zal maar net op de verkeerde plek in de wereld wonen..."

ZOA kan zeggen: de hulp is voor die mensen in dat land. Dan blijft het voor mij overzichtelijk."

Hoe zorg je ervoor dat je bewogen blijft?
"Dat zit wel een beetje in me: ik wil me graag openstellen voor wat er gebeurt in de wereld. Tegelijk wil ik eerlijk zijn: het is met pieken en dalen. Soms raakt het leed van vluchtelingen op de achtergrond. Maar misschien is dat ook wel goed: dan schrik je weer als er iets gebeurt, zodat je in actie komt."

Wat is je openingszin als je langs de deuren gaat?
"Wil je iets geven aan ZOA Vluchtelingenzorg? Mensen vragen meestal wat ZOA is en dan leg ik het uit. Ik neem vaak mijn zoontje Hugo van 9 mee. Die zet altijd zijn liefste lach op, heel handig! Ik neem ook weleens mijn oudere kinderen mee. Net zo gezellig en mensen zijn vaak nieuwsgierig waarom hij of zij collecteert. Dat levert weer mooie gesprekken op en zo raakt ZOA als noodhulporganisatie meer bekend."

'Ik vind het heel erg dat mensen alles zijn kwijtgeraakt'

Wil je weten hoe Jolanda de collecte organiseert en wat haar tips zijn? Lees dan het hele verhaal op zoa.nl/collecte

13

Vera (midden) samen met collega Jemma (links) in gesprek met een vrouw die winterhulp ontvangt.

‘SYRIËRS ZIJN ENORM VEERKRACHTIG EN VASTBERADEN OM DOOR TE GAAN’

Vera Djabali (31), ZOA-landendirecteur in Syrië, woont samen met haar Libanese man Mo en hun hond Kai in Damascus. Ze kent de sfeer in de stad goed. Hoe is het nu, enkele maanden na de machtsovername door Hayat Tahrir al-Sham (HTS)? “Damascus voelt nog steeds als mijn stad, maar toch is alles anders. Assad was overal: posters en vlaggen op elke straathoek, steunbetuigingen en graffiti. Nu is dat allemaal weg.”

Als Vera eind november met haar collega’s in Aleppo belt, hoort ze het al: dit is goed mis. Op de achtergrond en tussen de woorden door overstemmen gewerschoten het gesprek. Ineens gaat alles heel snel. HTS rukt op en neemt Aleppo binnen 24 uur in. Angst voelt Vera dan nog niet, zelfs niet wanneer HTS een paar dagen later Hama inneemt. “Die stad is drie uur verwijderd van Damascus. Het voelde niet realistisch dat ze Damascus zouden innemen.” Maar als ze kijkt naar haar collega’s, ziet ze wat anders. “Op hun gezichten waren de spanning en angst te lezen. Mensen waren gestrest en een aantal moest zelfs huilen. Toch had ik niet het gevoel dat ik moest vertrekken. Ik wilde bij het

team blijven.” Een dag later hoort ze via de telefoon over gevechten in de buitenwijken van Damascus en besluit ze toch te vertrekken naar Beiroet, de hoofdstad van Libanon. “Je weet immers niet of er strijd gaat komen en hoelang dat dan gaat duren.” Honderden belletjes en berichten gaan vooraf aan de evacuatie. “Taxibedrijven hadden geen auto’s over en bij de grens stond alles vast.” Uiteindelijk vinden ze een busje dat Vera en haar man een paar honderd meter voor de grens met Libanon afzet.

EINDELIJK VRIJ

Na een nacht van weinig slaap, staat ze die ochtend op in het appartement van haar schoonfamilie in Achrafieh, een centrale wijk in Beiroet, met beelden van haar collega’s uit Syrië op haar telefoon. Beelden die later de wereld overgaan. Duizenden blijde mensen vieren feest op het centrale plein in Damascus, want Assad heeft het land verlaten. Een mix van emoties overvalt haar. Gister stond ze er zelf nog en nu is ze in Beiroet, dichtbij en toch ver weg. Op dat moment overheerst blijheid voor de Syriërs. “Dit markeert zo’n belangrijk moment in de Syrische geschiedenis. Na vijftig jaar onder de dictatuur van Assad te hebben geleden, zijn ze vrij.”

STAD IN TRANSITIE

Begin januari keert Vera terug naar Damascus. Ze steekt

de grens over en treft een stad in transitie aan: meer buitenlandse producten in de winkels, minder check-points, maar ook meer criminaliteit. “Damascus was een veilige stad doordat de geheime politie overal was. Nu horen we over berovingen en andere inbraken.”

Daarnaast speelt politieke onzekerheid een grote rol in het dagelijks leven van Vera en het ZOA-team in Syrië. “Er zijn zorgen over de nieuwe autoriteiten, over hoe de internationale gemeenschap zich zal opstellen, over sancties en de rol en invloed van andere landen in het opbouwen van Syrië. Verder voelen sommige minderheidsgroepen zich kwetsbaar, terwijl anderen juist meer ademruimte ervaren. Tegelijkertijd blijven de basisproblemen bestaan: slechte watervoorziening, weinig Syrische ponden op de markt, lange wachtrijen voor de bank en weinig elektriciteit.”

NOODHULP EN WEDEROPBOUW

Vera stuurt het team van ZOA in Syrië aan. Hun welzijn is absolute prioriteit voor haar. Naar hen luisteren en samen de gebeurtenissen een plekje geven, vindt Vera enorm belangrijk. “Onze collega’s hebben intense dingen meegemaakt. Je merkt aan hen dat ze persoonlijk geraakt zijn door de veranderingen in het land. Voor het eerst in jaren wordt op kantoor openlijk over politiek en de toekomst gesproken.”

‘Onze ZOA-collega’s hebben intense dingen meegemaakt’

‘We helpen onder andere met het herstel van kapotte huizen’

Tegelijk zien zij dat de noden in het land groot zijn. ZOA-medewerkers deelden daarom in de afgelopen wintermaanden kacheltjes en de biobrandstof olijfpulp uit aan mensen in diepe armoede. Bijvoorbeeld aan Qadma Hassan. Qadma houdt aan het einde van de maand te weinig geld over voor basisvoorzieningen en net als veel anderen heeft ze hulp hard nodig. “Voor haar is alles veel duurder geworden”, vertelt Vera. “Ze kan geen jas voor haar zoon kopen, maar ook gas, brood of benzine zijn te duur.” Naast die noodhulp aan mensen in diepe armoede, ziet Vera ook een nieuwe kans: de wederopbouw van het land. “Zo kunnen we nu bijvoorbeeld helpen met het herstel van kapotte huizen of de infrastructuur. Daar waren eerder weinig mogelijkheden voor. Dat dit nu wel kan, is heel fijn. De mensen hier verdienen het om hun leven te kunnen opbouwen.”

Wat de toekomst brengt, is nog onduidelijk. Maar Vera is hoopvol. “Ik zie een enorme veerkracht en vastberadenheid om verder te gaan, die winnen het van de onzekerheid. Niet alleen bij het ZOA-team, maar bij alle Syriërs. Dat raakt me en motiveert me om hier te blijven werken en door te gaan.”

Over Vera is een uitzending geweest in Eenvandaag. Kijk hier de uitzending terug:

Lees meer over ons werk in Syrië op zoa.nl/syrië

tekst: LIEUWE SIEBE DE JONG beeld: ZOA, AHKHEE CHEL

In deze rubriek stellen we 5 vragen aan een ZOA-medewerker in één van de crisislanden. Dit keer Yasmijn de Boer (26) in Myanmar. Een land waar een burgeroorlog woedt en dat geregeld getroffen wordt door natuurgeweld, zoals cyclonen en recent de hevige aardbeving.

‘IK ZIE DAT HULP AAN MENSEN HOOP GEEFT’

1 Waardoor ben je geraakt?

“Ik word geraakt door onrecht. Iedereen verdient een leven met voldoende eten, drinken en onderdak, en het liefst nog meer dan dat. Dat er zoveel mensen in nood zijn, voelt oneerlijk en pijnlijk aan.”

2 Wat of wie geeft je moed?

“Het geeft mij moed dat we als ZOA in staat zijn om mensen te helpen. We kunnen bijvoorbeeld erg snel noodhulp verlenen na de aardbeving, dankzij onze donateurs. Elke persoon die we kunnen helpen is er één, ieder mens telt. Ik zie dat hulp aan mensen hoop geeft en hun situatie verlicht of verandert. God geeft mij ook moed. Ik weet dat Hij altijd bij mij is en daarom kan ik door blijven gaan in moeilijke omstandigheden.”

3 Wie inspireert jou?

“Mijn inmiddels overleden opa inspireerde mij. Hij was de eerste in mijn familie die in de ontwikkelingssector ging werken. Hij was er voor de mensen om hem heen. Ik wist: ‘Ik ga mijn opa achterna, ik wil er zijn voor anderen.’ Mijn collega’s in Myanmar inspireren mij ook. Zij zetten zich zo hard in voor hun landgenoten! Ze houden hoop ondanks alles, en vinden altijd mogelijkheden om de hulp te verbeteren.”

4 Wat was voor jou een bijzondere ontmoeting?

“Mijn ontmoeting met Eaint Thu Soe in het aardbevingsgebied. Haar huis is blijven staan, maar uit angst voor instorting verblijft haar familie met twaalf personen onder een zeil in een open veld. Ondanks hun situatie biedt ze mij gastvrij wat te drinken aan. Ze waardeert de hulp van ZOA in de getroffen stad Mandalay en geeft aan hoe zwaar haar leven is door ongeregelde heden in het land. Samen hopen we op betere tijden.”

5 Heb je een favoriet Bijbels vers en waarom die?

“Psalm 46:1-3 staat bij mezelf en het team in Myanmar op dit moment centraal: ‘God is voor ons een veilige schuilplaats, een betrouwbare hulp in de nood. Daarom vrezin wij niet, al wankelt de aarde en storten de bergen in het diepst van de zee.’ Het wankelen van de aarde was letterlijk van toepassing in Myanmar. Ik geloof dat God ons, als hulpverleners, bijstaat om de juiste hulp te kunnen bieden aan de slachtoffers van de aardbeving.”

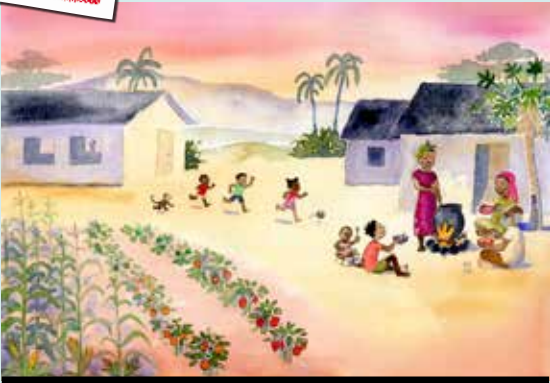
‘Hier sta ik in het getroffen gebied Mandalay’

‘De ontmoeting met Eaint Thu Soe zal ik niet snel vergeten. Wat een sterke vrouw!’

Verkoop kleding! —

Organiseer ook een DRAAGKRACHT kledingbeurs voor ZOA en help zo mensen in crisisgebieden wereldwijd. Met de handige toolkit en promotiematerialen is het organiseren van kinderklledingbeurs DRAAGKRACHT heel gemakkelijk. Trommel wat vrijwilligers op en ga samen aan de slag. Meer weten? Kijk op zoa.nl/kledingbeurs

KIJKPLATEN VOOR KINDEREN

Laat kinderen in jouw kerk kennismaken met de Zuid-Sudanese Ebo. Door middel van prachtige kijkplaten ontdekken ze hoe het is om te moeten vluchten en hoe wij er kunnen zijn voor mensen in nood. Vraag het programma voor de kindernevendienst of club gratis aan via zoa.nl/kids

ZOA in cijfers —

In welke landen bereikten we in 2024 de meeste mensen? Wat deden we daar precies, hoeveel mensen gaven een gift en in welke media sprongen we eruit? Lees het allemaal in ons jaarverslag! zoa.nl/jaarverslag

€832.000, -

Heb jij enthousiast gecollecteerd voor ZOA? Dat was de moeite waard, want de jaarlijkse ZOA-collecte heeft het voorlopige bedrag van €832.000,- opgeleverd! Houd onze sociale media in de gaten voor de definitieve opbrengst. Hartelijk dank voor jouw inzet!

ZIEN WE JOU DEZE ZOMER?

Ben jij deze zomer van plan een christelijk evenement bezoeken? Grote kans dat je ZOA tegenkomt! ZOA is van D.V. 29 mei tot en met 1 juni aanwezig op het Strandheem Festival in Opende. Van 19 tot en met 25 juli staat het ZOA Zomerpodium weer op conferentie New Wine in Liempde. En van 23 tot en met 26 juli hopen we je te ontmoeten op de Terdege Zomerfair in Baarn. We zien je graag!

Vind hier informatie over de DRAAGKRACHT kledingbeurs

Vraag hier het gratis programma aan voor kinderen in jouw kerk

Lees hier het ZOA jaarverslag

tekst: ANNEKE BOLT beeld: LIEUWE SIEBE DE JONG

KWISHATSE MEMA:

“Er is veel geweld in mijn land, de Democratische Republiek Congo. Gelukkig woon ik met mijn man en vier kinderen op Idjwi, een eiland aan de grens met Rwanda, waar het relatief veilig is. Toch was mijn leven lange tijd een strijd. Ik was volledig afhankelijk van mijn man, die me, door zijn alcoholisme, weinig steun gaf. Het sociotherapieproject van ZOA veranderde mijn leven. Ik kreeg respect voor anderen. Ook leerde ik mijn eigenwaarde te ontdekken en financieel zelfstandig te worden. Mijn relatie met mijn man is verbeterd, we hebben grond gekocht en een huis gebouwd. Ik ben ZOA erg dankbaar voor de wijsheid die ik heb mogen ontvangen.”

‘IK LEERDE MIJN WAARDE TE ZIEN’

Leo Koppelaar laat na aan ZOA:

'GEVEN IS DELEN
VAN WAT JE HEBT
GEKREGEN'

"ZOA is mij met de paplepel ingegoten. Zolang ik mij kan heugen hebben wij aan ZOA gedoneerd", zegt Leo Koppelaar (65). Nu gaat hij voor ZOA in gesprek met mensen over nalatenschappen, een mooi en soms ook teer onderwerp. Hoe raakte Leo betrokken bij ZOA? Hij licht en zegt met een knipoog: "Ik kom uit een vrijgemaakt nest. Geven aan de kerk en goede doelen was een deel van de opvoeding." En dan verder: "Van de honderden goede doelen springt ZOA eruit. Jullie hebben een mooi DNA. ZOA is betrouwbaar, werkt lokaal, voert eigen projecten uit, de lijntjes zijn kort, de medewerkers zijn gepassioneerd en ze werken hard."

EMOTIES

Praten over het geven aan een goed doel doet Leo echter met enige aarzeling, want: 'Laat je rechterhand niet weten wat je linkerhand doet.' Dat hij dit nu wel doet voor het magazine van ZOA,

is omdat hij het té belangrijk vindt om kwetsbare mensen in nood te helpen. Vorig jaar bezocht Leo met een groepje ZOA Business Ambassadors projecten in Burundi. Dat deed hem met een schok beseffen hóe groot de nood is. "Aan de grens met Tanzania waren vluchtelingen. In een krotje zag ik een 15-jarige wees, die voor zijn jongere broertjes en zusjes moest zorgen. Ik zag hun leed en brak. Het deed me echt heel veel", zegt hij zacht.

ZEGENINGEN

Voor Leo was de stap om na te laten aan ZOA vervolgens niet zo groot. "Ik voel hierin een grote verantwoordelijkheid, nog sterker dan toen ik jonger was. Geven is meer dan een duit in het zakje doen, het is delen van wat je hebt gekregen. En het geld hoeft niet allemaal naar onze kinderen toe. We hebben er twee en ze staan helemaal achter onze keus, die van mijn vrouw Truus en mij. Het leverde bovendien mooie gesprekken met onze kinderen op over zingeving en hoe diep medeleven kan gaan." Zijn advies voor wie een nalatenschap aan ZOA overweegt? "Lees de verhalen die ZOA deelt en over de impact die we samen kunnen maken. We zijn BN'ers: Bevoorrechte Nederlanders, en ook nog eens zwaar gezegend. We mogen echt delen van wat we hebben."

Wil je meer weten over Leo? Ga dan naar: zoa.nl/leo-koppelaar

Overweeg je ook na te laten aan ZOA? Ga dan naar zoa.nl/nalaten of scan de code:

Onze achterban is betrokken bij mensen in nood! Een kleine greep uit de acties van de afgelopen tijd.

GEBEDSWAAIER

Kerken
bidden

De ZOA-gebedswaaier voor Biddag 2025 is door heel veel kerken gebruikt. Zo heeft de diaconie van de hersteld hervormde gemeente in Aalst de gebedswaaier opgevraagd voor ieder huishouden in zijn kerk en die met Biddag verspreid. Daarop zijn veel positieve reacties gekomen! Lees ze op zoa.nl/kerken

Zingen
verbindt!

In kerken door het hele land vinden muziek- en zangavonden plaats, waarbij de collecte naar projecten van ZOA gaat. Zo werd op 8 maart op een concert in de Hervormde Kerk in Bodegraven bijna 950 euro opgehaald! Klaas-Jan Roggeveen organiseert concerten, waaronder voor ZOA. "Dit doe ik omdat ZOA zijn werk vanuit christelijk perspectief doet in een tijd van heel veel conflicten. Maar ook omdat de steun vanuit overheden voor (nood)hulp wereldwijd onder druk staat en ik daar voor ons als Nederlandse christenen een taak zie weggelegd."

SPONSORLOOP

Wandelen
voor water

277 kinderen van diverse basisscholen in Katwijk hebben op 13 maart gewandeld voor water. Met deze sponsorloop haalden ze maar liefst 12.929,41 euro op voor ZOA! De kinderen liepen 6 kilometer over het strand en de boulevard van Katwijk én hadden daarbij 6 liter water op hun rug. Een geweldige prestatie. De leerlingen wandelden voor kinderen in Nigeria, die op de vlucht zijn voor Boko Haram en geen schoon drinkwater hebben. Een mooie actie van ZOA Werkgroep Katwijk. Hartelijk dank stoere lopers!

LESMARATHON

Nachtje
doorhalen

Zo'n 200 examenleerlingen van het Calvin College in Krabbendijke kwamen in de nacht van 27 op 28 maart met een lesmarathon in actie voor en mét ZOA. De leerlingen gingen aan de slag als 'noodhulpteam': naar welk vluchtelingenkamp en met welke noodhulpmiddelen zouden ze gaan? Ook moesten ze langs een strenge dovane. Na het horen van waargebeurde verhalen uit Congo, moesten leerlingen drie mensen uitkiezen om te helpen. De harde realiteit is immers: ZOA kan niet altijd iedereen helpen. De interactieve lessen werden enorm gewaardeerd. De leerlingen haalden het geweldige bedrag op van €17.286,67. Hartelijk dank allemaal!

Wil je ook in actie komen voor ZOA, ga dan naar zoa.nl/actie of scan de code:

Op de snede van kunst en hulp:

‘Een mens is meer dan zijn lijden’

Als kunstschilder laat Egbert Modderman zich inspireren door barmhartigheid en de gebrokenheid van de mens. Dat resulteerde in een serie schilderijen met Bijbelse taferelen, waarin echtheid centraal staat. Waarom laat Egbert zich inspireren door ‘de minste van ons’ (Mattheüs 25)? En zijn er overeenkomsten met het werk van ZOA? Lieuwe Siebe de Jong, fotograaf en filmmaker bij ZOA, gaat met hem in gesprek.

Lieuwe bekijkt het werk van Egbert.

LIEUWE: “We zijn in de Martinikerk in Groningen, waar een expositie van jouw werk is. *Je wil graag het schilderij over Jona bespreken. Waarom?*”

EGBERT: “Voor de serie ‘Werken van barmhartigheid’, waarvan deze er één is, heb ik specifieke verhalen uit de Bijbel gekozen. Je hebt vaak ‘het wonder’ dat afgebeeld wordt, maar ik focus op wat er zich vóór het wonder afspeelt. Dat gaat veel meer over de mens zelf. Dit werk van Jona gaat over zorgen voor de schepping, wat enorm complex is. Zorgen voor mensen in nood of op de vlucht is vaak makkelijker te begrijpen. Een vluchteling in nood kan je helpen met eten of drinken, wat óók belangrijk is. Maar zorgen voor de schepping gaat veel meer over wie wij zijn in plaats van over de ander. Jona wacht hier buiten Ninevé op het oordeel. Hij is woedend dat zijn boom verdort. Je kan hem dus heel boos neerzetten, maar ook heel sneu, als een kind in een driftbui.”

LIEUWE: “Ik zie hem er heel sacherijng bij zitten. Tegelijk voel ik me ook betrappt, omdat ik stiekem naar hem kijk, terwijl hij duidelijk ongemakkelijk en kwetsbaar is.”

EGBERT: “Zijn gezicht communiceert woede, maar zijn houding maakt hem sneu. Hij krijgt te horen van God: ‘Dit is Mijn boom, niet jouw boom, je hebt het recht niet om zo boos te zijn. En belangrijker, het ontbreken van de schaduw van de boom raakt jón, dus word je boos. Maar alle inwoners van Ninevé boeien je niet zoveel.’ Jona wordt geconfronteerd met zijn onvermogen: hij is

Egbert in zijn atelier.

boos om wat er in zijn eigen wereldje gebeurt, maar het lukt hem niet om met dezelfde emotie te reageren op wat er buiten zijn wereld gebeurt. Vergelijk het bijvoorbeeld met de droogte in de Hoorn van Afrika. Dat is heel erg. Dat vinden we, dat weten we. Maar we doen er niks mee vanwege ons emotionele onvermogen. Het raakt ons niet echt. En dat geldt voor heel veel leed in de wereld. Ik heb daarom medelijden met Jona, maar ook met wie wij als mens zijn.”

LIEUWE: “Ik heb een foto meegenomen die ik graag naast dit schilderij wil leggen. Ik heb deze foto gemaakt in het door droogte geteisterde oosten van Ethiopië, een land dat vaak vergeten wordt in de media. Ik zie veel overeenkomsten. Op het eerste gezicht zie ik het blauwe doek terugkomen. Ook bedekt de hoofdpersoon in beide beelden een deel van het gezicht. Daarnaast zie je in beide werken een attribuut wat droogte of klimaatverandering vertegenwoordigt. Bij jou de dode tak, bij mij de dode koe. Het is niet bedoeld om met een vinger te wijzen. Daar is klimaat veel te complex voor, zoals je zegt. Maar zoals jij Jona op zijn kwetsbaarste moment hebt vastgelegd, doe ik dat in mijn werk ook. Ik ontmoet mensen op de donkerste

‘Ik heb medelijden met Jona, maar ook met wie wij als mens zijn’

‘We zijn niet perfect, we zijn kwetsbaar’

dagen van hun leven, bijvoorbeeld in een vluchtelingen-kamp. Ik wil dat leed in zijn echtheid overbrengen.”

EGBERT: “Zie jij jezelf dan ook als kunstenaar?”

LIEUWE: “Dat vraagt misschien om een definitie van kunstenaarschap die ik niet kan geven. Maar wanneer ik op mijn reizen in ZOA-gebieden diep lijden zie, wil ik de mens die dat ondergaat, zo mooi mogelijk vastleggen. Dat wil zeggen: ik wil de kwetsbaarheid van mensen in nood vangen, zonder voorbij te gaan aan hun waardigheid en kracht. Want een mens is meer dan zijn lijden alleen. Ik zoek dus naar schoonheid in de horror.”

EGBERT: “Dat is een eerlijkheid waar ik ook naar zoek. Het ideaalbeeld is tegenwoordig dat je sterk, gezond en succesvol bent. Dat vind ik onzin. Er zijn zoveel mensen die niet de genetische of geografische loterij hebben gewonnen. We zijn niet perfect, we zijn kwetsbaar en liggen soms in de kreukels.”

LIEUWE: “Wil je die gebrokenheid laten zien in je werk?”

EGBERT: “Misschien niet zo letterlijk. Ik schilder vaak hele normale mensen. Maar in de scènes die je kan kiezen binnen een verhaal vermijd ik wel vaak het wonder of de redding. Liever de focus op een moment waarop iemand een ander nodig heeft. In die blikken zie je, denk ik, een meer complexe emotie, een onzekerheid soms ook of het wel gaat lukken.”

LIEUWE: “Is het leven van Jezus daarin een inspiratie voor jou?”

EGBERT: “Wat ik enorm waardeer aan Jezus, zoals Hij naar voren komt in de Bijbel, is de eenvoud. Mensen bevragen hem op moeilijke thema’s en zijn antwoord is vaak heel simpel: het gaat om liefde, doe maar gewoon. Jezus heeft bovendien een focus op mensen die falen, buiten de boot vallen, mislukken; niet alleen tollenaars en prostituees. Hijzelf viel ook buiten de boot, was ‘mislukt’ voor velen. Als je daar oog voor hebt, vind je de mens hoe hij écht is. Zo ga je op een liefdevolle manier kijken naar de ander, óók naar kwetsbare mensen in nood. Mensen die voor ons gevoel mislukt zijn.”

LIEUWE: “Kun je dit uitleggen?”

EGBERT: “We leven in een complexe wereld. Soms kan politiek of ideologie een stok steken in de spaken van het ‘helpen’. Ook zijn er genoeg meningen over wat hulp wel of niet mag zijn, en hoe we ons wel of niet mogen mengen in de levens van anderen. Wat ik waardeer aan ZOA is dat ze simpelweg helpen, gewoon recht door zee, iemand die het echt nodig heeft een hand bieden. Dat is iets eerlijks en iets goeds. Zelfs de meest verharde politicus of ideoloog, ongeacht zijn of haar geopolitieke argumenten, kan het goede daarvan niet ontkennen als hij of zij erbij zou staan en deze kwetsbare mensen zelf zou zien.”

PERSONALIA

Van 2007 tot 2012 studeerde Egbert (1989) Vormgeving Ruimtelijk Ontwerp aan de Academie Minerva. Vanaf 2013 volgde hij schilderlessen aan de Klassieke Academie voor schilderkunst in Groningen en in 2015 aan de Florence Academy of Art. Zijn werk is te zien in de Martinikerk en het Stadhuis in Groningen. Van april tot september is zijn werk ook te zien in Stadsmuseum Harderwijk. Egbert is verkozen tot Talent van het Jaar 2025.

tekst: ANNEKE BOLT beeld: LIEUWE SIEBE DE JONG

NOHAA AL AHMAD:

“Ik woon tussen de ruïnes in Idleb, Syrië, een gebied dat de sporen draagt van een oorlog die meer dan twaalf jaar heeft gewoed. De toekomst van mijn land is onzeker, en tegelijk zijn de pijn van en de herinneringen aan het verleden hier nog steeds voelbaar. Tot enkele jaren geleden bezette de terreurgroep IS dit gebied, wat het dagelijks leven nog moeilijker maakte. Nu ik zwanger ben, raakt het me dat er weinig tot geen zorgvoorzieningen in de regio zijn. Ik ben erg dankbaar voor de mobiele kliniek, opgezet door de Dutch Relief Alliance, waartoe ZOA behoort. Nu kan ik regelmatig de gezondheid van mijn baby laten controleren.”

‘NU KAN IK DE GEZONDHEID VAN MIJN BABY LATEN CONTROLEREN’

Serhii loopt voorop
bij de klim van enkele
militairen aan het front.

Nabij de frontlinie in oblast Cherson.

Serhii Burlaka werkt voor ZOA én is predikant:

‘Er is een wonder nodig voor Oekraïne’

Als ZOA-medewerker voorziet Serhii Burlaka mensen in de ‘bevrijde gebieden’ rond Cherson (Oekraïne) van voedsel. Maar één week in de maand werkt hij als legerpredikant aan het front. “Ik preek in zo’n week soms maar twee minuten. Het is veel belangrijker om te luisteren.”

Het is even stil. “Ik vind het moeilijk om erover te praten”, zegt Serhii Burlaka (41), coördinator bij ZOA in de regio Cherson. Het gesprek stukt zodra het gaat over de gesneuvelde soldaten die hij begeleid heeft. “Ik ben dit niet gaan doen omdat ik het graag wilde. In december 2022 werd ik gebeld door de moeder van mijn jeugdvriend Oleksandr. Of ik de begrafenisdienst wilde leiden, want hij was gesneuveld aan het front. Dat was mijn eerste ervaring als predikant met het leger en dat raakte me diep. Vanaf dat moment wilde ik méér doen dan alleen humanitair hulpverlenen aan vluchtelingen uit het oosten van Oekraïne – hoe belangrijk dat werk van ZOA ook is. Ik voelde me geroepen om het evangelie te delen met soldaten aan het front, want zij betalen met hun leven voor onze vrijheid. Dát staat op het spel: de vrijheid van de kerk om samen te komen en het evangelie te verkondigen.”

KOKEN EN BIDDEN

Serhii reist één week per maand – onbetaald – naar het front. Hij is er voor de soldaten – heel simpel, door er te zijn. Voor ze te koken. Met ze te praten. Maar vooral heel veel naar ze te luisteren. “Soms zijn er maar twee minuten in zo’n hele week dat ik iets van het evangelie deel. Het is veel belangrijker om naar de soldaten te luisteren. Ze vertellen dan over de immense druk die ze ervaren. Het tekort aan wapens. Beslissingen van officieren. Het leven dat ze leiden voor de oorlog, en hun familie en vrienden die ze missen.”

Als Serhii een maand later weer aan het front komt, merkt hij regelmatig dat sommigen met wie hij gesproken heeft, er niet meer zijn. “Die zijn dan gesneuveld of krijgsgevangen gemaakt. Daarom vind ik het belangrijk om ieder moment aan te grijpen om te vertellen over Jezus’ liefde. Er is geen tijd voor een uitgebreide catechese, maar de kern van het evangelie is heel simpel: Jezus is mens geworden en ook voor jou gestorven. Ik leer ze bidden. Bovendien is Jezus juist aan het front heel tastbaar, want Hij heeft aan den lijve ondervonden wat soldaten doormaken. Ook Hij

verloor vrienden, zoals Johannes de Doper. Hij werd gevangengenomen en is uiteindelijk zelfs gestorven.”

SOLDATENSCHOENEN

Een legerpredikant vertegenwoordigt niet alleen de kerken aan het front, het werkt ook andersom, merkt Serhii. “Ik ben een ambassadeur namens de soldaten in de kerken. Ver van het front gaan mensen gewoon door met hun leven. Ze vergeten de oorlog en de militairen die voor hun vrijheid vechten. Daarom neem ik altijd soldatenschoenen mee als ik ga preken in mijn thuisgemeente in Kryvyi Rih. Dan verwijs ik naar de geestelijke wapenrusting waar Paulus over schrijft in Efeze 6. Het schoeisel van de wapenrusting symboliseert dat je voorbereid bent op vrede. Ooit komen de soldaten terug van het front. Sommigen vechten al drie jaar aaneengesloten. Ze zijn mentaal beschadigd doordat ze de vreselijkste dingen hebben gezien en meegemaakt. Er zijn er die zich geen normaal leven meer kunnen voorstellen en zichzelf liever van kant maken als ze terug moeten. Het is mijn spirituele missie dat de samenleving en vooral de kerken soldaten met open armen ontvangen, en ze eren voor hun strijd voor de vrijheid.”

VOEDSELHULP

Na iedere week aan het front pakt Serhii zijn werk bij ZOA weer op, als coördinator van het voedselhulpteam van ZOA in de regio Cherson. “Soms kom ik vol energie terug. Maar als het een moeilijke week was, heb ik ook geestelijke nazorg nodig om het ‘gewone’ leven weer aan te kunnen. Dan voel ik een beetje wat soldaten meemaken als ze terugkeren van het front en besef ik dat er een wonder nodig is voor Oekraïne. Een geestelijke opwekking. Hopelijk dringt steeds meer door dat we niet op Amerika of Europa moeten vertrouwen voor onze redding, maar op God alleen!”

‘Jezus is heel tastbaar voor soldaten aan het front’

 Beluister het hele indrukwekkende gesprek met Serhii in de ZOA-podcast.

SAMEN ZORGEN WE VOOR DE SCHEPPING

“Hoe gaan we goed om met de schepping? Hoe vullen we het rentmeesterschap goed in? Dat zijn vragen die ZOA zich geregeld stelt”, zegt Jan Zandee, facilitair medewerker bij ZOA. Op het kantoor in Apeldoorn staat duurzaamheid dan ook hoog in het vaandel.

In de crisistanden waar ZOA werkt, zijn de gevolgen van klimaatverandering heel ernstig: hevige overstromingen, droogte, hongersnood, mensen die op de vlucht slaan. Zorgen voor de schepping is geen luxe, maar pure noodzaak én een Bijbelse opdracht. Een speciale ZOA-commissie Klimaat onderzoekt hoe onze hulp duurzaam is ofwel nog duurzamer kan. Het gaat daarbij steeds om het terugdringen van onze ecologische afdrak. “Waar we kunnen, zetten we innovatie en IT-middelen in. Waarom vliegen als je ook heel goed kunt communiceren via Teams, bijvoorbeeld?”, stelt Jan.

GASLOOS

Ook op het ZOA-kantoor in Apeldoorn wordt telkens gekeken hoe investeringen ‘betalbaar duurzaam’ kunnen zijn. Zo is het kantoor inmiddels van het gas af. Jan vertelt: “Door de installatie van een VRV-systeem – voor koelen en verwarmen – kan per ruimte de temperatuur geregeld worden. Daarnaast is er een centrale aansturing, waarbij gewerkt wordt met tijd klokken en afstellingen per seizoen.”

beeld: THIRZA WILLEMSSEN

Verder zijn nieuwe ledverlichting en een laadpaal geïnstalleerd, drinken medewerkers Direct Trade-koffie, zijn koffiemachines gemaakt van gerecycled plastic, en laat ZOA het ‘eigen’ oud papier recycleren tot printpapier en handdoekrollen.

ZONNEPANELEN

Bij het verduurzamen van het kantoor werkt ZOA nogal eens samen met bedrijven en leveranciers, die zich betrokken voelen bij ons werk. “Zo is er voor nieuwe witte dakbedekking en -isolatie gebruikgemaakt van de landelijke DUMAVA-subsidie. Sparkling Projects heeft hiervoor pro deo een officieel maatwerkadvies uitgebracht en voor ons de aanvraag gedaan. Geweldig!”, zegt Jan.

ZOA heeft op het dak ook ruim honderd zonnepanelen liggen, waarvan er maar liefst dertig gedoneerd zijn door Beter Duurzaam in Vaassen. Medewerkers van dit bedrijf mochten bij hun directie een naam aandragen van een organisatie die ze een warm hart toedragen. Uit een pot met een aantal namen is er één getrokken en dat was ZOA. Jan: “Onze dank aan betrokken, duurzame ondernemers is groot. Zo kunnen we samen de schouders zetten onder onze zorg voor de schepping!”

‘Duurzaam
werken is
het credo’

beeld: ELSE LOTTE FAASSE tekst: ANNEKE BOLT

ABUK MAWIEN DENG:

“Hier ben ik dan, samen met mijn vier kleinkinderen. We zijn weer terug in Zuid-Sudan, gevlucht voor de oorlog in Sudan. Daar had ons gezin zich jaren geleden gevestigd, op de vlucht voor het geweld in ons thuisland. Mijn man en zoon zijn inmiddels gestorven. Toen brak in april 2023 de oorlog in Sudan uit en ons dorp ging in vlammen op. We moesten rennen voor ons leven. Mijn schoondochter werd voor mijn ogen doodgeschoten. Uiteindelijk vonden we onze weg terug naar Zuid-Sudan, waar we onder een boom sliepen. De dagen waren lang en zwaar. Vaak aten we enkel bladeren om te overleven. Dankzij ZOA voel ik me nu sterker, gezonder en weer verbonden met een gemeenschap. Deze hulp heeft mijn hart diep geraakt.”

‘JULLIE HULP
RAAKT MIJN
HART DIEP’

BID JE MEE?

Gebed verbindt in tijden van crisis. Nu oorlogsgeweld om zich heen slaat, willen we naast mensen in noodsituaties staan, hen niet vergeten.

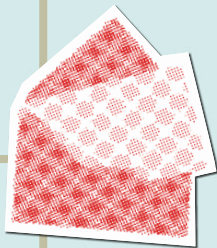
OEKRAÏNE

‘Ik vraag U om troost te bieden aan degenen die rouwen. Want er is geen mens in Oekraïne te vinden, die geen naaste heeft verloren door de oorlog.’

Het zijn woorden uit een gebed van ZOA-medewerker Serhii Burlaka uit Oekraïne (zie ook pagina 26). Miljoenen Oekraïners zijn door de oorlog op de vlucht geslagen. De verwoestingen zijn groot. ZOA helpt mensen om hun huizen en levens weer op te bouwen.

BID JE MEE VOOR...

- 🕊 Bescherming voor hen die in zwaar beschadigde huizen wonen.
- 🕊 Moed om vol te blijven houden na jaren van onrust, angst en verlies.
- 🕊 Een spoedig einde van de oorlog die al ruim drie jaar duurt.

📧 Meld je aan voor de ZOA Gebedsvijfdaagse en ontvang gebeden vanuit crisisgebieden, specifieke gebedspunten en een passend luisterlied in je inbox.

COLOFON

ToeVLUCHT is een magazine van ZOA.
Oplage 45.000
ISSN 1871-0727
KvK 41009723

CONTACT

Sleutelbloemstraat 45
Postbus 4130
7320 AC Apeldoorn
T 055 3663 339
I zoa.nl
E info@zoa.ngo

REKENINGNUMMER

NL87 ABNA 0105364371

REDACTIE

KlaasJan Baas, Anneke Bolt, Monique Boom (eindredactie), Lieuwe Siebe de Jong (beeldredactie), Engeline Keizer, René Vlug (hoofdredactie), Thirza Willemsen

FOTOGRAFIE

Ahkhee Chel, Else-Lotte Faasse, Nabeel Fares AL-Krtalli, Alycke de Haan-Slomp, Elisabeth Ismail, Lieuwe Siebe de Jong, Egbert Modderman, Abdulrahman Muhimed, Thirza Willemsen, Art Revisited

VORMGEVING

TinekeWerk
tinekewerkt.nl

DRUK

Drukkerij De Bunschoter
debunschoter.nl

Dit magazine is op FSC mixed papier afgedrukt. De duurzame verpakking is van suikerrietfolie.

@ZOA. ZOA staat positief tegenover het kopiëren of vermenigvuldigen van artikelen, mits met bronvermelding. Graag ontvangen wij een bewijsexemplaar. Adressenbestanden van ZOA worden niet uitgeleend of doorverkocht.

tekst: ANGELIES BAAR, MIEKE PAUW EN SHARON BLOKHUIS

PUZZEL

V	E	B	O	K	Ë	V	C	W	A	N	N	A	D	U	S
N	C	O	O	I	D	O	K	A	R	I	C	O	N	G	O
S	H	H	R	S	L	E	U	T	S	M	O	K	E	O	T
C	N	Y	O	L	I	D	L	E	N	Ï	A	R	K	E	O
H	S	E	E	C	T	S	N	R	O	O	D	L	E	P	A
O	E	C	M	W	O	E	I	P	A	C	T	I	E	N	R
L	T	B	N	E	A	L	N	R	G	O	L	R	O	O	E
E	A	R	O	D	J	Z	A	T	C	W	Z	O	N	E	G
N	E	C	W	E	R	E	L	D	W	I	J	D	D	A	D
E	T	O	I	R	D	K	R	O	E	H	E	P	I	B	L
A	H	L	D	O	R	E	S	I	U	R	C	D	N	A	L
K	I	O	N	P	O	R	O	L	D	N	E	M	A	S	I
I	O	M	U	B	S	H	P	A	I	R	E	G	I	N	W
L	P	B	R	O	T	E	K	U	A	D	N	A	G	U	I
A	I	I	U	U	E	I	V	L	U	C	H	T	E	N	R
M	Ë	A	B	W	W	D	S	I	J	W	R	E	D	N	O

Actie	Oekraïne
Apeldoorn	Onderdak
Burundi	Onderwijs
Chocolade	Oorlog
Collecte	Samen
Colombia	Scholen
Congo	Sudan
Crisis	Syrië
Droste	Tent
Ebo	Toekomst
Ethiopie	Uganda
Irak	Vluchten
Jemen	Voedselzekerheid
Kobe	Vrijwilliger
Landcruiser	Water
Malika	Wederopbouw
Nia	Wereldwijd
Nigeria	ZOA
Noodhulp	

DE OPLOSSING

Kinderen in een vluchtelingenkamp in Congo

Hoi!

Zoë, we hebben je nu een paar keer gezien bij evenementen van ZOA. Kan je wat over jezelf vertellen?

“Ik ben Zoë en ik ben fan van ZOA. Onze namen lijken ook toevallig op elkaar. Ik vind het heel belangrijk dat we zorgen voor mensen, die

moeten vluchten voor een oorlog of een ramp. Bijvoorbeeld in Oekraïne of Congo. Daarom word ik superblij als kinderen zich willen inzetten voor andere kinderen in nood. Verder ben ik altijd vrolijk. Mijn lievelingskleur is rood en ik houd heel erg van de Colombi-aanse taart Tres Leches.”

Scan de code en maak de lievelingstaart van Zoë

Wanneer kom je langs?

“Ik kom graag op je school als je met je klas of school een actie hebt gedaan. Bijvoorbeeld om een cheque in ontvangst te nemen. Maar ook een actiedag voor ZOA vind ik heel erg gezellig. Dus, kom je voor ZOA in actie en vind je het leuk als ik kom? Stuur dan even een berichtje naar scholen@zoa.ngo Het lijkt me superfijn om je te ontmoeten!

The ZOAC logo consists of the letters 'ZOAC' in a bold, red, sans-serif font, followed by a circular icon containing a stylized black and white graphic.

van noodhulp
naar wederopbouw

Geef jij Ma Ei Phyu de tijd om te herstellen?

Als je alles kwijtraakt door een verwoestende aardbeving, zoals Ma Ei Phyu (35) in Myanmar, bouw je niet zomaar even een nieuw leven op. Dan heb je tijd nodig om te verwerken en te herstellen wat kapot is. En mensen die naast je blijven staan, tot je op eigen kracht weer verder kunt. **Jij maakt dat mogelijk als je ZOA steunt met een vaste, maandelijkse gift.**

Word donateur op zoa.nl/tijd

